

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 2.2.2016
COM(2016) 42 final

2016/0021 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o uzavření Minamatské úmluvy o rtuti

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Minamatská úmluva o rtuti (dále jen „Minamatská úmluva“ nebo „úmluva“) uzavřená pod záštitou Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) je hlavním mezinárodním právním rámcem pro spolupráci a opatření na regulaci a omezení používání rtuti a sloučenin rtuti a na snížení jejich emisí způsobených lidskou činností do ovzduší, vody a půdy.

Rtuť je celosvětově považována za hrozbu pro lidské zdraví a životní prostředí. Pokud je člověk vystaven vysokým úrovním rtuti, a to i konzumací kontaminovaných ryb a mořských živočichů, může dojít k poškození mozku, plic, ledvin a imunitního systému. Pro rtuť je charakteristické, že nerespektuje hranice, protože její emise se mohou z místa vzniku šířit vzduchem a vodou na tisíce kilometrů. V EU se odhaduje, že 40 % až 80 % celkového množství depozice rtuti pochází z třetích zemí, z velké části i z východní a jihovýchodní Asie.

Úmluva byla přijata a otevřena k podpisu v říjnu 2013 na konferenci zplnomocněných zástupců v japonském Kumamotu. Evropská unie a jednadvacet členských států podepsaly úmluvu dne 10. října 2013, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Polsko pak dne 24. září 2014 a Malta dne 8. října 2014¹.

Úmluva podchycuje celý životní cyklus rtuti a jejím cílem je chránit lidské zdraví i životní prostředí. Stanoví omezení primární těžby a mezinárodního obchodu se rtutí, zakazuje výrobu, dovoz a vývoz široké škály výrobků s přidanou rtutí, počítá se zákazy některých výrobních procesů používající rtuť či s určitými provozními podmínkami pro tyto procesy a požaduje, aby ve výrobcích a v průmyslových procesech nebyly doporučovány nové způsoby použití rtuti. Kromě toho úmluva obsahuje opatření, která mají být přijata ke snižování emisí rtuti z neprůmyslové těžby zlata, z těžby zlata v malém měřítku a z významných průmyslových činností, mj. i využíváním nejlepších dostupných technik. Požaduje rovněž prozatímní ukládání rtuti a environmentálně šetrné nakládání s odpady, které obsahují rtuť.

Za posledních deset let dosáhla EU při řešení problému rtuti na domácí půdě významného pokroku, když navázala na strategii Společenství týkající se rtuti (dále jen „strategie“)² přijatou v roce 2005, kterou podpořila Rada Evropské unie³ i Evropský parlament⁴. Strategii tvoří 20 akcí zaměřených na omezení emisí rtuti a na zastavení její nabídky a poptávky po ní. Strategie poukazuje na přeshraniční povahu emisí rtuti a na nezbytnost opatření na celosvětové úrovni, proto se sedm z jejích akcí zaměřuje na nutnou podporu a podněcování mezinárodní činnosti. Přezkum strategie v roce 2010⁵ připomněl, že míru vystavení životního prostředí a jednotlivců účinkům rtuti v EU nelze snížit na přijatelnou úroveň pouze s pomocí strategií přijímaných v rámci jednotlivých států, ale že je zapotřebí koordinovaných opatření na mezinárodní úrovni, aby se problém týkající se rtuti účinně řešil. Stejně jako původní

¹ Estonsko a Portugalsko úmluvu sice nepodepsaly, avšak vyjádřily svůj závazek ji ratifikovat.

² Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu ze dne 28. ledna 2005 „Strategie Společenství týkající se rtuti“, KOM(2005) 20 v konečném znění.

³ Závěry Rady ohledně „Strategie Společenství týkající se rtuti“, 2670. zasedání Rady ve složení pro životní prostředí, 24. června 2005.

⁴ Usnesení Evropského parlamentu o Strategii Společenství týkající se rtuti, P6_TA(2006)0078, 14. března 2006.

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 7. prosince 2010 o přezkumu strategie Společenství týkající se rtuti, KOM(2010) 723 v konečném znění.

strategii z roku 2005 podpořila tento přezkum Rada Evropské unie⁶, která znovu potvrdila, že je nutné minimalizovat a pokud možno eliminovat emise do ovzduší, vody a půdy způsobované po celém světě antropogenními vlivy; EU by proto měla zintenzívnit svoje úsilí na mezinárodní úrovni a zaměřit se na snižování emisí rtuti a vystavování se rtuti v celosvětovém měřítku.

Vzhledem k tomu, že Řídící rada UNEP zahájila v roce 2009 na mezinárodní úrovni proces, jehož cílem je vytvoření celosvětového právně závazného nástroje, zmocnila Rada rozhodnutím ze dne 6. prosince 2010 Unii k účasti na tomto procesu⁷. EU taková jednání nejen podporovala, ale během všech šesti zasedání mezivládního vyjednávacího výboru (2010–2014) rovněž ovlivňovala jejich výsledky.

Souběžně s tímto navrhovaným rozhodnutím předložila Komise návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady týkající se transpozice omezeného počtu ustanovení úmluvy, která nejsou dosud provedena do právních předpisů EU a která jsou obsažena ve zprávě o posouzení dopadů připojené k uvedenému návrhu⁸.

V souladu s článkem 30 podléhá Minamatská úmluva ratifikaci, přijetí nebo schválení státy a organizacemi regionální hospodářské integrace.

Uložení listin o ratifikaci, přijetí či schválení Minamatské úmluvy Evropskou unií a jejími členskými státy by mělo proběhnout společně a koordinovaně, aby bylo pokud možno zajištěno, že úmluva vstoupí pro EU i její členské státy v platnost ve stejnou dobu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je vhodné, aby Evropská unie úmluvu schválila.

Znění Minamatské úmluvy je připojeno k tomuto rozhodnutí.

⁶ Závěry Rady ohledně přezkumu strategie Společenství týkající se rtuti, 3075. zasedání Rady ve složení pro životní prostředí, 14. března 2011.

⁷ Rozhodnutí Rady o účasti Unie na jednáních o právně závazném nástroji týkajícím se rtuti v návaznosti na rozhodnutí Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) 25/5, 6. prosince 2010, 16632/10.

⁸ Pracovní dokument útvarů Komise – posouzení dopadů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o rtuti a o zrušení nařízení (ES) č. 1102/2008 a k návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Minamatské úmluvy o rtuti, SWD (2016) 17 final.

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o uzavření Minamatské úmluvy o rtuti

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 1 ve spojení s čl. 218 odst. 6 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na souhlas Evropského parlamentu,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V souladu s rozhodnutím Rady ze dne 23. září 2013⁹ podepsala Unie Minamatskou úmluvu o rtuti (dále jen „úmluva“) dne 10. října 2013, s výhradou jejího uzavření k pozdějšímu datu.
- (2) Úmluva o rtuti byla přijata v Ženevě dne 19. ledna 2013. Úmluva poskytuje rámec pro regulaci a omezení používání rtuti a sloučenin rtuti a pro regulaci a omezení emisí a úniků těchto látek do ovzduší, vody a půdy způsobených lidskou činností, jehož cílem je chránit lidské zdraví a životní prostředí.
- (3) Rtuť je látka, která se šíří přes hranice. Na ochranu osob a životního prostředí v Unii je proto třeba kromě domácích opatření přijmout i opatření na celosvětové úrovni.
- (4) Sedmý akční program pro životní prostředí¹⁰ stanoví dlouhodobý cíl, kterým je netoxické životní prostředí, a za tímto účelem uvádí, že do roku 2020 je nutno dosáhnout minimalizace významných nepříznivých účinků chemických látek na lidské zdraví a životní prostředí.
- (5) Strategie Společenství týkající se rtuti z roku 2005¹¹, ve znění přezkumu z roku 2010¹², usiluje o snížení emisí rtuti, o omezení nabídky rtuti a poptávky po ní, o

⁹ Rozhodnutí Rady ze dne 23. září 2013 o podpisu Minamatské úmluvy o rtuti jménem Evropské unie (dokument 11995/13).

¹⁰ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“ (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 171).

¹¹ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu ze dne 28. ledna 2005 „Strategie Společenství týkající se rtuti“ (KOM(2005) 20 v konečném znění).

¹² Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 7. prosince 2010 o přezkumu strategie Společenství týkající se rtuti (KOM(2010) 723 v konečném znění).

ochranu před vystavením účinkům rtuti a o podporu mezinárodních akcí týkajících se rtuti.

- (6) Rada znovu potvrzuje svůj závazek ochraňovat lidské zdraví a životní prostředí před uvolňováním rtuti a jejích sloučenin minimalizací a, pokud je to možné, konečnou eliminací globálního antropogenního uvolňování rtuti do ovzduší, vody a půdy¹³. Úmluva k dosažení těchto cílů přispívá.

- (7) Úmluva by proto měla být schválena jménem Unie,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Minamatská úmluva o rtuti (dále jen „úmluva“) se schvaluje jménem Unie.

Znění úmluvy je připojeno k tomuto rozhodnutí.

Článek 2

Předseda Rady jmenuje osobu zmocněnou uložit jménem Unie listinu o schválení, jak je stanoveno v čl. 30 odst. 1 úmluvy, čímž Unie vyjadřuje svůj souhlas s tím, aby byla touto úmluvou vázána.

Článek 3

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem přijetí.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*

¹³ Závěry Rady ohledně přezkumu strategie Společenství týkající se rtuti, 3075. zasedání Rady ve složení pro životní prostředí, 14. března 2011.